

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN
DOPOLNITVAH ZAKONA O SKUPNOSTI
ŠTUDENTOV

Študentsko društvo Iskra

24. 3. 2016

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o skupnosti študentov (*Uradni list RS, št. 38/94*; v nadaljnjem besedilu ZSkus) ureja položaj, delovanje in dejavnosti Študentske organizacije Slovenije (v nadaljnjem besedilu ŠOS), samoupravne skupnosti, v katero se študenti združujejo zaradi urejanja vprašanj skupnega pomena, uresničevanja skupnih interesov in solidarnega zadovoljevanja skupnih potreb. ŠOS je krovna organizacija, ki jo sestavljajo štiri velike organizacijske oblike – Študentska organizacija Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju ŠOUL), Študentska organizacija Univerze v Mariboru (v nadaljevanju ŠOUM), Študentska organizacija Univerze na Primorskem (v nadaljevanju ŠOUP) in Zveza študentskih klubov Slovenije (ŠKIS).

ZSkus je bil sprejet že leta 1994 in od takrat ni bil spremenjen ali dopolnjen. V zgolj štirinajstih členih opredeljuje način ustanovitve ŠOS, njen namen in dejavnosti ter vire financiranja. Opredelitev organizacijske strukture, načina izvajanja dejavnosti, načina razpolaganja s finančnimi in drugimi sredstvi ter nadzora nad poslovanjem, zagotavljanja demokratičnosti, transparentnosti in drugih pomembnih vidikov delovanja organizacije pa je skoraj v celoti prepuščena temeljnemu aktu in drugim internim aktom ŠOS in njenih organizacijskih oblik. Kot vsako interesno združenje seveda tudi ŠOS za uspešno opravljanje svojih nalog potrebuje precejšnjo stopnjo avtonomije. Pristop s skupnim zakonskim urejanjem tega področja je tako razumljiv, vendar pa je prav takšna skopa zakonska ureditev omogočila razvoj nekaterih praks nedemokratičnega in netransparentnega, v nekaterih primerih pa domnevno celo protizakonitega delovanja organizacije, ki smo jim bili priča v zadnjih letih. Posledica takega delovanja je nenamenska in neučinkovita poraba javnih sredstev ter okoriščanje posameznikov na račun celotne študentske skupnosti, s tem pa tudi izguba vsakršne demokratične legitimnosti organizacije, ki naj bi zastopala interese vseh študentk in študentov. To bistveno otežuje, če že ne kar onemogoča doseganje tistih namenov oziroma ciljev, ki naj bi jih ŠOS v skladu z 2. in 5. členom ZSkus zasledovala.

ZSkus v drugem odstavku 3. člena ŠOS opredeljuje kot »pravno osebo s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata zakon in njen temeljni akt«. Ta določba ne daje jasnega odgovora na vprašanje, ali je ŠOS oseba javnega ali zasebnega prava, vendar pa je po enotnem in nedvoumnem stališču tako pravne teorije kot sodne prakse nesporno, da je ŠOS oseba javnega prava. Kot je v sodbi št. *I U 1722/2010-16* z dne 18. 5. 2011 zapisalo Upravno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju UpS RS), se je ob odsotnosti jasne zakonske opredelitve pri ugotavljanju statusa potrebno opreti na splošna pravila upravnega prava. Po teh pravilih so za umestitev pravne osebe bodisi med osebe javnega bodisi zasebnega prava ključni naslednji kriteriji:

- način ustanovitve,
- namen ustanovitve in delovanja,

- način financiranja,
- izvrševanje javnih pooblastil in
- način pridobitve članstva.

Po ustaljeni sodni praksi UpS RS, ki jo je v sodbi št. *X Ips 318/2010* z dne 6. 7. 2011 potrdilo tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju VS RS), je ŠOS glede na omenjene kriterije treba šteti za osebo javnega prava. ŠOS sicer ni bila ustanovljena na podlagi oblastnega akta, vendar pa ZSkus nedvomno predpostavlja obstoj takšne organizacije in opredeljuje namen njenega delovanja, ki je skrb za interese študentov. Kljub temu, da gre v osnovi za stanovsko organizacijo, je po mnenju UpS RS dobrobit študentov v širšem interesu celotne družbe, zato je mogoče tudi delovanje ŠOS označiti za delovanje v javnem interesu, kar je značilno za osebe javnega prava. V 2. in 5. odstavku ZSkus po mnenju UpS RS ŠOS podeljuje celo javna pooblastila za delovanje na študentskem področju. Poleg tega ZSkus med viri financiranja ŠOS na prvem mestu navaja proračun RS in proračune lokalnih samoupravnih skupnosti (prvi odstavek 9. člena ZSkus), ki tudi v praksi predstavljajo največji vir prihodkov ŠOS. V prid umestitvi ŠOS med osebe javnega prava govori tudi dejstvo, da je članstvo v organizaciji obvezno oziroma ni odvisno od volje posameznika. Pravice v ŠOS se namreč pridobijo ali prenehajo s pridobitvijo ali izgubo statusa študenta na visokošolskem zavodu (prvi odstavek 3. člena ZSkus). Poleg tega zakon ŠOS nalaga tudi skrb za javnost delovanja (sedma alineja prvega odstavka 4. člena ZSkus). Vse to jasno kaže, da gre za osebo javnega prava. Na določeno javnopravno naravo ŠOS kaže tudi dejstvo, da je Študentska ustava (*Uradni list RS, št. 32/15*), ki je temeljni akt organizacije, sprejeta na podlagi ZSkus in tudi objavljena v Uradnem listu RS. Objava temeljnega akta pravne osebe zasebnega prava v Uradnem listu RS bi bila skrajno nenavadna. Kljub jasni sodni praksi so se pri ŠOS leta 2014 samovoljno razglasili za pravno osebo zasebnega prava. V Študentsko ustavo so namreč zapisali, da so ŠOS in njene organizacijske oblike osebe zasebnega prava. To poleg nedopustnega nespoštovanja sodnih odločb jasno kaže tudi na nerazumevanje statusa in namena študentske organizacije ter obveznosti oziroma odgovornosti, ki so s tem povezane.

Posledice so jasno vidne na različnih področjih delovanja organizacije. Tako se na primer tako ŠOS kot njene organizacijske oblike kljub številnim odločbam Informacijske pooblaščenke RS in ustaljeni sodni praksi, da so zaradi svoje javnopravne narave zavezanci po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja (*Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US in 102/15*; v nadaljevanju ZDIJZ), še vedno vztrajno upirajo posredovanju informacij javnega značaja (k prilogam smo priložili tudi kopijo nedavne zavrnilne odločbe ŠOU pri zahtevku za dostop do informacij javnega značaja). Dostop do pogodb in dokumentov je pogosto onemogočen tudi izvoljenim predstavnikom študentov v študentskem predstavniškem telesu. V Študentski organizaciji Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju ŠOUL), eni izmed organizacijskih oblik ŠOS, pa so z nedavno spremembo v svoj Statut celo zapisali, da se ZDIJZ za ŠOUL uporablja le subsidiarno, za primere, ki z notranjimi akti ŠOUL niso urejeni.

Opisan problem je zagotovo najbolj pereč na področju finančnega in materialnega poslovanja ŠOS in njenih organizacijskih oblik, ki z znatno količino javnih sredstev upravljajo

kot z zasebnimi sredstvi, pri tem pa ne upoštevajo predpisov in standardov, ki sicer veljajo za razpolaganje z javnimi sredstvi. ŠOS namreč za izvajanje svojih dejavnosti razpolaga z več milijoni evrov letnega proračuna, pri čemer javna sredstva predstavljajo skoraj izključni vir prihodkov. Na podlagi drugega odstavka 130. člena Zakona za uravnoteženje javnih financ (*Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsni-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15 in 102/15; v nadaljnjem besedilu ZUJF*) je bila ŠOS do 31. 1. 2015 upravičena do 16,5 % obračunanih sredstev iz koncesijske dajatve od študentskega dela, s 1. 2. 2015 pa je ta delež narasel na 23,7 %. Poleg tega tretji odstavek 130. člena ZUJF vsebuje tudi varovalko, ki v primeru, da prihodek ŠOS iz naslova koncesijskih dajatev ne bi dosegel 80 % prihodkov iz leta 2011, predvideva izplačilo razlike neposredno iz proračuna RS. Tako je proračun ŠOS v letu 2015 znašal približno 10 milijonov evrov, od tega je bilo za približno 8,5 milijona evrov prihodkov iz naslova koncesijskih dajatev od študentskega dela, 1,5 milijona evrov sredstev pa je na podlagi tretjega odstavka 130. člena ZUJF ŠOS pridobila neposredno iz državnega proračuna.

Tako ŠOS kot njene organizacijske oblike torej večino svojih sredstev pridobijo iz naslova koncesijskih dajatev, obveznih namenskih javnih dajatev, do katerih je ŠOS upravičena na podlagi 130. člena ZUJF in ki nedvomno spadajo med javna sredstva. To je v sodbi št. I U 1722/2010-16 z dne 18. 5. 2011 potrdilo tudi UpS RS. Da gre pri neposrednih izplačilih iz državnega proračuna na podlagi tretjega odstavka 130. člena ZUJF za javna sredstva, prav tako ne more biti sporno. ŠOS torej vsako leto za izvajanje zakonsko opredeljenih dejavnosti in zasledovanje z zakonom opredeljenih namenov in ciljev pridobi več milijonov evrov javnih sredstev, kljub temu pa ureditev načina in pogojev razpolaganja s temi sredstvi in ustreznega nadzora nad poslovanjem na zakonski ravni ostaja popolnoma neurejena. V prvem odstavku 10. člena ZSkuS je sicer določeno, da poslovanje in razpolaganje s pridobljenimi sredstvi poteka »pod pogoji in na način, določen z zakonom in akti Študentske organizacije Slovenije,« vendar ni povsem jasno, na kateri zakon se navedena določba nanaša, saj ZSkuS ne vsebuje nikakršnih podrobnejših določb o načinu in pogojih poslovanja.

Seveda bi moral ŠOS kljub pomanjkljivi oziroma nejasni ureditvi v ZSkuS pri poslovanju in razpolaganju z javnimi sredstvi ravnati v skladu z zakonom, ki ureja javna naročila, saj ni le oseba javnega prava po splošnih pravilih upravnega prava, temveč je tudi zavezanec po Zakonu o javnem naročanju (*Uradni list RS, št. 91/15; v nadaljnjem besedilu ZJN-3*), ki v 9. členu vsebuje avtonomno definicijo osebe javnega prava za potrebe javnih naročil. Po ZJN-3 je oseba javnega prava vsaka pravna oseba, ki je ustanovljena s posebnim namenom, da zadovoljuje potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, in ki je več kot v 50 odstotkih financirana s strani državnih ali lokalnih organov ali druge osebe javnega prava. Glede na opisane značilnosti organizacije in zgoraj navedeno sodno prakso ne more biti dvoma, da ŠOS izpolnjuje navedene kriterije in je torej oseba javnega prava po ZJN-3, s tem pa tudi javni naročnik oziroma zavezanec po tem zakonu. Kljub temu ŠOS ob sprejetju Uredbe o seznamih naročnikov, seznamih gradenj, storitev, določenih vrst blaga, obveznih informacijah v objavah, opisih tehničnih specifikacij in zahtevah, ki jih mora izpolnjevati

oprema za elektronsko naročanje (*Uradni list RS, št. 18/07, 12/13 in 83/14*) ni bila uvrščena na Informativni seznam naročnikov. Ker se šteje za osebo zasebnega prava, pa ŠOS določb ZJN-3 tudi v praksi ne spoštuje. Pri poslovanju in porabi javnih sredstev se tako opira le na interne akte, ki ne zagotavljajo dovolj visokega standarda gospodarnosti, učinkovitosti, transparentnosti in zagotavljanja konkurence med ponudniki. Pri večini poslov je izbira ponudnika blaga ali storitve v popolni diskreciji članov izvršnih organov ŠOS in njenih organizacijskih oblik, ki pri svojem odločanju niso vezani na nikakršne kriterije ali usmeritve, odločitev pa jim tudi ni potrebno utemeljevati. Ker so sklenjene pogodbe navadno *ex post* opredeljene kot poslovne skrivnosti in niso javno objavljene, pogosto pa niso dostopne niti izvoljenim predstavnikom študentov, ni mogoče uveljavljanje ne politične, še manj pa pravne odgovornosti študentskih funkcionarjev. Posledica je podeljevanje poslov na podlagi osebnih poznanstev in v zameno za različne osebne koristi, na kar nakazujejo številne pogodbe, sklenjene med ŠOS in njenimi organizacijskimi oblikami ter sedanji ali bivšimi študentskimi funkcionarji oziroma družbami, v katerih so ti funkcionarji izključni ali večinski deležniki, močno preplačane storitve ipd. To je še posebej problematično pri večmilijonskih investicijah, kot je primer 1,8 milijona evrov vredne investicije ŠOUL v Študentski kampus, ki jih je po internih aktih ŠOS in ŠOUL mogoče izvesti brez kakršnegakoli javnega razpisa ali drugega primernege načina zagotavljanja učinkovitosti, transparentnosti in konkurence med ponudniki.

Ob tem pa ni zagotovljen niti ustrezen zunanji nadzor nad poslovanjem ŠOS in njenimi organizacijskimi oblikami. ZSkus v drugem odstavku 10. člena sicer določa, da se nadzor nad namensko porabo sredstev opravlja v skladu s posebnimi predpisi. Pri tem se pojavi podoben problem kot pri ureditvi načina in pogojev poslovanja – ni jasno, na katere predpise se zakonska določba nanaša, saj predpis, ki bi posebej urejal nadzor nad delovanjem ŠOS, nikoli ni bil sprejet. Nadzor je tako v praksi prepuščen notranjim nadzornim organom, sestavljenim iz študentov brez ustreznih strokovnih kompetenc, ki so pogosto pod prevladujočim političnim vplivom vladajočih študentskih skupin. O učinkovitem notranjem nadzoru tako gotovo ni mogoče govoriti. Notranji akti organizacije sicer predvidevajo tudi različne oblike zunanjega nadzora, ki pa se izvajajo neredno in pomanjkljivo. Tako na primer zunanja revizija poslovanja ŠOUL, ki jo je direktor organizacije kot poslovodni organ vsako leto dolžan razpisati na podlagi 76. člena Statuta ŠOUL, ni bila izvedena ne v letu 2014, ne v letu 2015.

Zaradi odsotnosti učinkovitega nadzora se v praksi poslovanja ŠOS in njenih organizacijskih oblik pogosto pojavljajo tudi kršitve lastnih, že tako pomanjkljivih, internih aktov. Izjema nista bili niti nakup zemljišča na Pivovarniški ulici 6 in že omenjena investicija v izgradnjo študentskega kampusa na tej lokaciji. Omenjeno zemljišče je ŠOUL pridobila na podlagi pogodbe o nakupu in menjavi, ki jo je sklenila z gospodarsko družbo, ki jo vodi nekdanji študentski funkcionar in organizator tradicionalne študentske zabave Škisova tržnica. Ta družba je zemljišče na Pivovarniški ulici le tri mesce pred poslom s ŠOUL kupila za samo 350.000 evrov, nato pa so ga s ŠOUL zamenjali za dve nepremičnini z ocenjeno skupno vrednostjo 750.000 evrov in še dodatnih 450.000 evrov kupnine, tako da so zanj iztržili kar 1,2 milijona evrov. Eno izmed obeh pridobljenih nepremičnin so nato takoj po sklenitvi pogodbe s ŠOUL prodali naprej ruskemu podjetju, kljub temu da je direktor ŠOUL zatrjeval,

da za to nepremičnino ŠOU dalj časa ni mogel najti kupca. Okoliščine posla so tako najmanj sumljive in porajajo številne dvome glede smotrnosti in gospodarnosti te investicije ter o morebitnih nasprotjih interesov pri določenih vpletenih osebah.

Pri investiciji v obnovo objektov na pridobljenem zemljišču na Pivovarniški ulici in ureditvi študentskega kampusa je plan investicije sicer obstajal, vendar je bil v bistvenih točkah pomanjkljiv. V skladu s tretjim odstavkom 25. člena Pravilnika je kot pogoj za izvedbo investicije zahtevana tudi priprava analize ekonomičnosti investicije z navedbo uporabljene metode za ugotavljanje ekonomičnosti investiranja. Plan investicije Študentski kampus takšne analize ne vsebuje. Gre torej za investicijo z javnimi sredstvi, pri kateri resna analiza ekonomičnosti in smotrnosti bodisi sploh ni bila narejena bodisi Študentskemu zboru, v čigar pristojnosti je bila končna odločitev o nakupu in obnovi nepremičnine, ugotovitve takšne analize niso bile dostopne. Poleg tega je bila investicija delno financirana s pomočjo posojila v višini 500.000 evrov, iz plana investicije in drugih dokumentov pa ni mogoče razbrati niti ročnosti posojila niti tega, ali bo denarni tok iz rednega poslovanja zadostoval za pravočasno poplačilo, kar je v 25. členu Pravilnika določeno kot pogoj za najem posojila. Direktor ŠOUL je poslancem študentskega zbora zgolj naznanil, da bodo sredstva za poplačilo pač morala biti zagotovljena v proračunu ŠOUL.

Nadalje v planu investicije v Študentski kampus ni bila upoštevana pobuda za državni prostorski načrt, ki jo je decembra 2014 sprejelo Ministrstvo za okolje in prostor in v katerem je predvidena izgradnja železniškega odseka "Tivolski lok". Slednji bo predvidoma potekal neposredno čez zemljišče študentskega kampusa. V povzetku za javnost, ki ga je pripravilo pristojno ministrstvo, lahko preberemo, da so objekti, ki stojijo na tem zemljišču, predvideni za rušenje. Kljub temu je ŠOUL februarja 2015 potrdil plan investicije. O izgradnji železniške proge je bil že ob sprejemanju plana investicije obveščen tudi direktor ŠOUL, ki je v tem namesto ovire videl priložnost za zaslužek. S tem je jasno pokazal namero ŠOUL, osebe javnega prava, da zemljišče, kupljeno in opremljeno z javnim denarjem, drago proda državi oziroma izsili visoko odškodnino, zato da bo na tem zemljišču lahko zgrajena že dalj časa predvidena javna infrastruktura.

Različne nedemokratične in netransparentne prakse je moč opaziti tudi pri volitvah v študentska predstavniška telesa, kar dejansko omejuje moč vplivanja študentov na delovanje organizacije, ki naj bi zastopala njihove interese, ter otežuje uveljavljanje politične odgovornosti študentskih funkcionarjev za neustrezno vodenje organizacije in različne nepravilnosti ter sume nepravilnosti, ki se pri tem pojavljajo. Tako na primer pri volitvah v Študentski zbor ŠOUL številni visokošolski zavodi, tudi na pobudo vladajočih študentskih skupin ali v soglasju z njimi, omejujejo ali popolnoma preprečujejo izvajanje uradne volilne kampanje v prostorih visokošolskega zavoda in tako preprečujejo študentom, da bi se seznanili z vsemi kandidati in njihovimi programi. Nekatere študentske skupine, ki so na posameznem visokošolskem zavodu močnejše zastopane ali imajo celo svoje predstavnike v organih teh zavodov, pa se promovirajo in dejansko volilno kampanjo izvajajo v okviru drugih, uradno z volitvami nepovezanih dogodkov, kar bistveno zmanjšuje demokratičnost in transparentnost volitev ter druge študentske skupine postavlja v izrazito neenakopraven položaj. K temu še dodatno pripomore dejstvo, da določene močnejše študentske skupine

za namene (uradne in neuradne) volilne kampanje namenijo izdatna finančna sredstva, ki jih pridobijo iz neznanih virov – trenutno namreč ne obstajajo nikakršne omejitve zbiranja prispevkov za namene financiranja volilne kampanje, določena pa ni niti obveznost poročanja o financiranju volilne kampanje za študentske volitve, razen v kolikor organizator zaprosi za povračilo dela stroškov kampanje iz proračuna ŠOUL – tega pa študentske skupine praviloma ne počnejo, kar jasno kaže na njihovo nepripravljenost razkriti vire financiranja volilnih kampanj in na moč interesnih skupin, ki stojijo za njimi.

Iz opisanega stanja v ŠOS in načina delovanja te organizacije je jasno razvidna potreba po spremembi ZSkuS, ki bo brez prekomernega posega v avtonomijo študentskega organiziranja na zakonski ravni jasno uredila status ŠOS, zagotovila zakonito in gospodarno porabo javnih sredstev v tej organizaciji ter minimum demokratičnosti in transparentnosti delovanja, ki je nujen za uspešno delovanje takšne organizacije.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE

2.1 Cilji

Predlog zakona zasleduje naslednje cilje:

- odprava nejasnosti glede pravnega statusa ŠOS in njenih organizacijskih oblik ter zagotovitev spoštovanja odločb UpS RS in VS RS o tem vprašanju;
- večja demokratičnost delovanja ŠOS in njenih organizacijskih oblik;
- transparentna volilna kampanja za volitve v študentska predstavniška telesa;
- bolj gospodarno in transparentno poslovanje ter zagotovitev namenske porabe javnih sredstev;
- preprečitev koruptivnih praks pri poslovanju ŠOS in njenih organizacijskih oblik;
- vzpostavitev ustreznega zunanjskega nadzora nad poslovanjem ŠOS in njenih organizacijskih oblik.

2.2 Načela

Predlagane zakonske spremembe in dopolnitve poleg splošnih načel, na katerih temelji veljavni zakon, zasledujejo še načela gospodarne, transparentne in namenske porabe javnih sredstev. Poleg tega predlagane zakonske spremembe in dopolnitve bolj dosledno upoštevajo načelo demokratičnosti, saj študentom zagotavljajo večje možnosti sodelovanja pri upravljanju organizacije in nadzora nad njenim delovanjem.

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1. Izrecna opredelitev ŠOS in njenih organizacijskih oblik kot oseb javnega prava

Predlagana sprememba ZSkuS dokončno odpravlja dvom o tem, ali ŠOS in njene organizacijske oblike spadajo med osebe javnega ali zasebnega prava. Iz značilnosti ŠOS, kot so delovanje na podlagi zakona, izvrševanje javnih pooblastil, financiranje iz javnih

sredstev, obvezno članstvo itd., namreč jasno izhaja, da gre za osebo javnega prava. Temu pritrjuje tudi ustaljena sodna praksa UpS RS in VS RS. Ne gre torej za kvalitativno spremembo statusa, temveč zgolj za bolj jasno in določno zakonsko opredelitev, ki izhaja iz dejanskih značilnosti zadevnih organizacij. Na ta način bodo ŠOS in njene organizacijske oblike nedvoumno zavezane k spoštovanju pravil, ki veljajo za pravne osebe javnega prava, kot je na primer obveznost posredovanja informacij javnega značaja na podlagi ZDIJZ, ki so se ji do sedaj na različne načine poskušali izogniti.

2.3.2. Ureditev volilne kampanje za volitve v študentska predstavniška telesa

ŠOS je organizacija, katere namen je zastopanje študentskih interesov. Ta namen organizacija lahko doseže le ob spoštovanju osnovnih demokratičnih načel, kajti le tako bo študentom sploh omogočeno, da znotraj ŠOS oziroma njenih organizacijskih oblik na institucionaliziran način izrazijo svoje interese, ki naj jih nato organizacija zastopa. Zagotavljanje minimalnih standardov demokratičnosti je nujen pogoj za doseganje zakonsko opredeljenih namenov in ciljev študentske organizacije.

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona zagotavljajo večjo demokratičnost delovanja ŠOS in njenih organizacijskih oblik z bolj jasno opredelitvijo študentskih predstavniških teles in njihovih pristojnosti. Še pomembnejša je ureditev nekaterih najpomembnejših vprašanj v povezavi s potekom volitev in volilne kampanje. Da bi bila vsem študentom omogočena enakopravna možnost sodelovanja pri upravljanju s ŠOS oziroma njenimi organizacijskimi oblikami, je potrebno zagotoviti svobodne, neposredne in tajne volitve, pred katerimi bodo imeli vsi kandidati enake možnosti za predstavitev svojih programov in da bodo organizacija, financiranje in izvajanje volilne kampanje potekali transparentno. Predlagane spremembe in dopolnitve zakona zato predvidevajo:

- redne volitve v študentska predstavniška telesa univerz, samostojnih visokošolskih zavodov in lokalnih skupnosti vsaki dve leti – volitve morajo biti svobodne, neposredne in tajne;
- omejitev časa trajanja kampanje na 20 dni pred dnem glasovanja in določitev volilnega molka na dan glasovanja;
- dolžnost visokošolskih zavodov, da študente nevtralnno obveščajo o izvedbi volitev, za izvedbo volitev zagotovijo ustrezne prostore in tekom volilne kampanje vsem kandidatom omogočajo predstavitve svojih programov na način, ki ne ovira študijskega procesa;
- dolžnost organizatorja, da jasno označi dogodke, ki so del volilne kampanje;
- prepoved financiranja volilne kampanje s strani pravnih oseb, ki niso organizator kampanje;
- prepoved financiranja volilne kampanje s strani političnih strank, državnih organov, organov lokalnih samoupravnih skupnosti, ŠOS in njenih organizacijskih oblik ter organov visokošolskih zavodov (izjema je nevtralnno obveščanje o načinu izvedbe volitev in obveznost omogočiti izvajanje kampanje v prostorih visokošolskih zavodov);
- dolžnost organizatorja, da v dveh mesecih po volitvah Računskemu sodišču in študentski organizaciji posreduje poročilo o financiranju volilne kampanje.

Podrobnejše urejanje poteka volitev in volilne kampanje je prepuščeno študentskim predstavniškim telesom. Ta so dolžna v internih aktih organizacije med drugim določiti:

- katere fizične in pravne osebe lahko nastopajo kot organizatorji volilne kampanje;
- postopek in način prijave volilne kampanje;
- najvišjo dovoljeno vsoto skupnih stroškov organizatorja za izvedbo volilne kampanje;
- najvišjo dovoljeno vsoto prispevkov ene fizične osebe za posamezno volilno kampanjo;
- način zagotavljanja transparentnosti financiranja in vsebino poročila o financiranju volilne kampanje;
- možnost povrnitve stroškov kampanje ter postopek uveljavljanja pravice do povrnitve stroškov;
- druga vprašanja glede poteka volitev in volilne kampanje.

S tem bi zagotovili spoštovanje minimalnih standardov transparentnosti in demokratičnosti volitev, na katerih bi imeli vsi kandidati enake možnosti pri predstavitvi svojih programov, študenti pa možnost, da se seznanijo tako s programi kandidatov kot tudi z morebitnimi parcialnimi interesi, ki jih kandidati zastopajo, ter se na podlagi tega samostojno in brez nedopustnih pritiskov na dan glasovanja odločijo, komu bodo namenili svoj glas.

2.3.3. Transparentnost, gospodarnost in zakonitost poslovanja

Namesto nejasne formulacije, ki je pogoje in način finančnega in materialnega poslovanja dejansko v celoti prepuščala notranjim aktom ŠOS in njenih organizacijskih oblik, se predlog pri opredeljevanju pogojev poslovanja neposredno sklicuje na zakon, ki ureja področje javnih naročil (trenutno ZJN-3). ŠOS in njene organizacijske oblike ta zakon sicer dejansko zavezuje že sedaj, saj izpolnjujejo vse kriterije t. i. »druge osebe javnega prava,« kot jih opredeljuje 9. člen ZJN-3, in torej spadajo med naročnike oziroma zavezance po tem zakonu. Vendar v praksi zaradi samovoljnega vztrajanja pri tem, da so oseba zasebnega prava, ZJN-3 preprosto ignorirajo, pristojno ministrstvo pa ne ŠOS kot krovne organizacije ne njenih organizacijskih oblik ni uvrstilo na informativni seznam javnih naročnikov. Zato je potrebna zakonska določba, ki bo pri urejanju poslovanja ŠOS neposredno napotovala na zakon s področja javnih naročil. Tega morajo tako ŠOS kot njene organizacijske oblike pri naročilih, ki presegajo zakonsko določene mejne vrednosti, upoštevati v celoti, postopke javnega naročanja za naročila nižje vrednosti pa ob upoštevanju načel gospodarnosti, transparentnosti, zagotavljanja konkurence med ponudniki, sorazmernosti in namenske porabe sredstev uredijo s svojimi internimi akti.

Zaradi zagotavljanja večje transparentnosti poslovanja in preprečevanja različnih koruptivnih praks pri poslovanju ŠOS in njenih organizacijskih oblik predlagane spremembe in dopolnitve zakona predvidevajo tudi smiselno uporabo določb zakona s področja preprečevanja korupcije (trenutno Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, *Uradni list RS*, št. 69/11 – *uradno prečiščeno besedilo*, v nadaljevanju ZIntPK), ki se nanašajo na protikorupcijsko klavzulo, omejitve poslovanja in nasprotja interesov. Gre za določbe, ki urejajo naslednja vprašanja:

- ničnosti pogodb, katerih sklenitev je posledica koruptivnih dejanj;

- prepovedi poslovanja s sedanjimi in bivšimi funkcionarji in družbami, v katerih so ti udeleženi kot poslovodje, zakoniti zastopniki ali so z več kot 5 % udeleženi pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju ali kapitalu;
- prepoved poslovanja z družinskimi člani funkcionarjev;
- dolžnost izogibanja nasprotjem interesov in zlorabe funkcije za uresničevanje zasebnih interesov;
- pristojnosti Komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju KPK) v zvezi z izvajanjem teh določb.

2.3.4. Neodvisen zunanji nadzor nad poslovanjem

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona uvajajo redno dvoletno revizijo zakonitosti in smotrnosti poslovanja ŠOS in njenih organizacijskih oblik s strani Računskega sodišča RS. S tem bi bil zagotovljen red, neodvisen in nepristranski nadzor nad upravljanjem ŠOS in njenih organizacijskih oblik z javnimi sredstvi, katerega izvedba ne bi bila pogojena s politično voljo vodilnih študentskih funkcionarjev. Tak nadzor bi izrazito povečal transparentnost poslovanja organizacije in bi zagotovo bistveno pripomogel k preprečevanju različnih koruptivnih praks in drugih nepravilnosti, ki se domnevno pojavljajo pri poslovanju ŠOS in njenih organizacijskih oblik, to pa bi posledično privedlo do bolj gospodarne in učinkovite porabe sredstev in bolj uspešnega delovanja organizacije kot celote.

Predvidena je tudi revizija poročil o financiranju volilnih kampanj, s čimer bo zagotovljena transparentnost financiranja volilnih kampanj in posledično večja demokratičnost in legitimnost volitev v študentska predstavniška telesa.

Nadzor nad izvajanjem ZJN-3, ki po predlaganih spremembah ZSKU izrecno zavezuje tudi ŠOS in njene organizacijske oblike, skladno z določbami tega zakona seveda izvaja Državna revizijska komisija, nadzor nad izvajanjem določb ZIntPK, na katere se sklicuje predlagana novela, pa skladno s pristojnostmi iz teh določb izvaja Komisija za preprečevanje korupcije.

3. PRILAGOJENOST UREDITVE PRAVU EU IN PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

3.1 Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

3.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Pravne ureditve študentskega organiziranja v državah EU se med seboj razlikujejo predvsem v stopnji integracije študentskih organizacij v izobraževalne in druge državne institucije. Iz tega izhajajo tudi razlike v pravni ureditvi načina financiranja teh organizacij, načinu pridobitve oziroma izgube članstva, nadzora nad delom teh organizacij ipd.

3.2.1 Velika Britanija

V EU prevladujejo države, kjer so študentske organizacije popolnoma ločene od izobraževalnih institucij in države oziroma lokalnih samoupravnih skupnosti. Tak je tudi primer Velike Britanije, kjer poznajo sistem t. i. »študentskih sindikatov« (Student unions). Članstvo v teh organizacijah je prostovoljno – vsak študent ima pravico, da se izreče o članstvu v študentski organizaciji na svojem visokošolskem zavodu. Teh organizacij ne financirajo ne država ne lokalne skupnosti ne visokošolski zavodi. Prav tako zakon za financiranje študentskih organizacij ne predpisuje obvezne dajatve študentov. Študentske organizacije v Veliki Britaniji se tako pretežno financirajo le iz članarin, ki jih določijo z lastnimi akti. Ker gre za zasebna sredstva, pridobljena neodvisno od zakonske regulacije in njenih institucij, tudi delovanje in struktura teh organizacij nista podrobneje zakonsko urejena. Gre torej za klasične osebe zasebnega prava, ki tudi niso podrejene posebnemu državnemu nadzoru.

3.2.2. Hrvaška

Tudi na Hrvaškem je članstvo v študentskih organizacijah prostovoljno. Študenti se lahko v okviru visokošolskega zavoda organizirajo v študentsko društvo, ki deluje na visokošolskem zavodu, ali kot regionalno študentsko društvo. Če gre za študentska društva, se ta financirajo prek razpisov, ki jih izvajajo visokošolski zavodi. Če študentsko društvo deluje znotraj visokošolskega zavoda, pa razpolaga s sredstvi v okviru zavoda. Ta oblika organiziranja študentov je zelo podobna našemu sistemu študentskih svetov, ki ga ureja Zakon o visokem šolstvu. Študentska društva so skladno z zakonom o društvih osebe zasebnega prava. Nadzor nad finančnim poslovanjem vseh organizacijskih oblik, v katere se združujejo študenti, izvajajo visokošolski zavodi, ki organizacije financirajo prek razpisov.

3.2.3 Avstrija

V Avstriji študente zastopa Avstrijsko študentsko zastopstvo (österreichische Hochschülerschaft). Članstvo in pravice v zastopstvu, pristojnosti in dejavnosti zastopstva, ki iz njega izhajajo, ter volitve in nadzor poslovanja zastopstva so definirani v sistemskem Zakonu o študentskem zastopstvu. Podobno kot v Sloveniji so člani zastopstva vsi študenti na javnih in zasebnih univerzah, samostojnih visokošolskih zavodih in višjih strokovnih šolah. Članstvo v študentskem zastopstvu je obvezno. Vsak študent ob vpisu na visokošolski zavod hkrati postane tudi član študentskega zastopstva. Študenti iz svojih vrst izvolijo predstavnike v zastopstvu na ravni študijske smeri, univerze in državnega združenja študentov.

Zastopstvo se financira predvsem iz obveznih prispevkov študentov, ki znašajo 18 evrov na semester. Dodatna sredstva lahko pridobi iz razpisov in z organizacijo dogodkov. Investira lahko tudi v lastništvo ali solastništvo podjetij, če njihova predvidena dejavnost sovпада s poslanstvom študentskega zastopstva. Vsako investicijo v podjetja mora odobriti pristojni minister, to je minister za šolstvo.

Avstrijsko študentsko zastopstvo je skladno s prvim odstavkom tretjega člena Zakona o študentskem zastopstvu oseba javnega prava. Nadzor nad poslovanjem študentskega zastopstva in podjetij v njegovi lasti ali solastništvu izvaja računsko sodišče.

3.2.4. Sklep

Primerjalno-pravna analiza torej pokaže, da so študentske organizacije v državah, kjer so financirane z javnimi sredstvi ali z obveznimi prispevki študentov, te organizacije tudi predmet podrobnejšega zakonskega urejanja, njihovo delovanje pa je pod nadzorom ustreznih državnih institucij. Nasprotno v državah, kjer takšnega podrobnejšega zakonskega urejanja in nadzora nad delovanjem ne poznajo, študentske organizacije tudi ne prejemajo javnih sredstev za svoje delovanje.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ZAKONA

5.1 Administrativne in druge posledice

a) V postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- obveznost Računskega sodišča RS, da vsaki dve leti izvede revizijo poslovanja Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik;
- pristojnost Komisije za preprečevanje korupcije v primerih smiselne uporabe zakona s področja integritete in preprečevanja korupcije na področjih protikorupcijske klavzule, nasprotja interesov in omejitev poslovanja;
- pristojnost Državne revizijske komisije za nadzor nad postopki javnega naročanja Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik.

b) Pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- dolžnost posredovanja zahtevanih podatkov in dokumentov Računskemu sodišču RS, Komisiji za preprečevanje korupcije in Državni revizijski komisiji;
- dolžnost javne objave naročil v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje.

II. Besedilo členov

1. člen

V Zakonu o skupnosti študentov (Uradni list RS, št. 38/94) se v drugem odstavku 3. člena za besedilom »Študentska organizacija Slovenije je pravna oseba« doda besedna zveza »javnega prava«.

V šestem odstavku se pred piko doda besedna zveza »javnega prava«.

V sedmem odstavku se za besedilom »Študentske organizacije drugih visokošolskih zavodov so lahko pravne osebe« doda besedna zveza »javnega prava«.

2. člen

4. člen se spremeni tako, da se glasi:

»4. člen

Najvišji organ Študentske organizacije Slovenije je predstavniško telo, sestavljeno iz predstavnikov študentskih organizacij univerz, samostojnih visokošolskih zavodov in organizacij lokalnih skupnosti ter iz interesnih oblik povezovanj študentov. Predstavniško telo imenuje predsednika in morebitne druge člane izvršnega ali poslovnega organa Študentske organizacije Slovenije. Seje predstavniškega telesa Študentske organizacije Slovenije so javne.

Najvišji organ študentske organizacije univerze, študentske organizacije samostojnega visokošolskega zavoda in študentske organizacije lokalne skupnosti je predstavniško telo, sestavljeno iz neposredno izvoljenih predstavnikov študentov univerze, samostojnega visokošolskega zavoda oziroma lokalne skupnosti. Predstavniško telo imenuje predsednika in morebitne druge člane izvršnega ali poslovnega organa študentske organizacije univerze, samostojnega visokošolskega zavoda oziroma lokalne skupnosti. Seje predstavniškega telesa študentske organizacije univerze, samostojnega visokošolskega zavoda oziroma lokalne skupnosti so javne.

Predstavniško telo Študentske organizacije Slovenije sprejme temeljni akt organizacije, s katerim podrobneje uredi:

- ime in sedež Študentske organizacije Slovenije;
- cilje in načela, po katerih Študentska organizacija Slovenije deluje;
- sestavo in pristojnosti študentskega predstavniškega telesa;
- organe, njihovo sestavo, način volitev oziroma imenovanja in razrešitve članov organov ter mandatno dobo;
- pravice, dolžnosti in odgovornosti organov in članov organov Študentske organizacije Slovenije;
- način zagotavljanja javnosti dela Študentske organizacije Slovenije in njenih organov;
- način ustanovitve in delovanja organizacije študentov na visokošolskih zavodih ter v lokalnih skupnostih;
- položaj organizacijskih oblik v Študentski organizaciji Slovenije in način njihovega soodločanja pri sprejemanju odločitev študentskega predstavniškega telesa;

- naloge in dejavnosti, ki jih Študentska organizacija Slovenije opravlja in zastopanje v pravnem prometu;
- vire materialnih sredstev in način nadzora nad razpolaganjem s sredstvi;
- druga vprašanja, pomembna za opravljanje dejavnosti in poslovanje Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik v skladu z zakonom ter njenimi cilji in načeli.

Določbe tretjega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo tudi za posamezne organizacijske oblike znotraj Študentske organizacije Slovenije.«

3. člen

Za 4. členom se doda nov 4.a člen, ki se glasi:

»4.a člen

Redne volitve predstavnikov študentov v predstavniška telesa študentskih organizacij univerz, samostojnih visokošolskih zavodov in lokalnih skupnosti potekajo vsaki dve leti.

Predstavniki študentov se volijo na podlagi načela enake volilne pravice na svobodnih, neposrednih in tajnih volitvah. Način izvedbe volitev podrobneje predpiše predstavniško telo Študentske organizacije Slovenije ali posamezne organizacijske oblike.

Volilna kampanja za volitve v študentska predstavniška telesa se lahko začne najprej 20 dni pred dnevom glasovanja in traja najdlje do dneva glasovanja. Na dan glasovanja velja volilni molk.

Za del volilne kampanje se štejejo oglaševalske vsebine, dogodki in druge oblike propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivcev pri glasovanju na volitvah. Pri vseh oblikah volilne propagande je jasno označeno, da gre za del volilne kampanje.

Volilna kampanja je lahko financirana iz lastnih sredstev organizatorja in prispevkov drugih fizičnih oseb. Kampanje ne smejo organizirati, v njej sodelovati ali jo finančno podpirati univerze, samostojni visokošolski zavodi, politične stranke, državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in druge osebe javnega prava.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka tega člena visokošolski zavodi nevtravno obveščajo študente o poteku volitev, zagotavljajo primerne prostore za njihovo izvedbo ter vsem organizatorjem volilne kampanje enakopravno omogočajo možnost izvajanja kampanje na način, ki ne moti študijskega procesa.

Organizator volilne kampanje v dveh mesecih od dneva glasovanja Računskemu sodišču v revizijo predloži poročilo o financiranju volilne kampanje. Poročilo posreduje tudi študentski organizaciji univerze, samostojnega visokošolskega zavoda ali lokalne skupnosti. Poročila so objavljena na spletni strani organizacije.

Predstavniško telo Študentske organizacije Slovenije ali posamezne organizacijske oblike podrobneje uredi pogoje za organizatorja volilne kampanje, postopek in način prijave kampanje, omejitve skupnih stroškov kampanje, omejitve finančnih prispevkov fizičnih oseb za posamezno kampanjo, način zagotavljanja transparentnosti financiranja in vsebino poročila o financiranju volilne kampanje ter možnost povrnitve stroškov kampanje in druga vprašanja glede poteka volilne kampanje.«

4. člen

10. člen se spremeni tako, da se glasi:

»10. člen

Finančno in materialno poslovanje in razpolaganje s pridobljenimi sredstvi poteka v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje ter načeli gospodarnosti, transparentnosti, zagotavljanja konkurence med ponudniki, sorazmernosti in namenske porabe sredstev za cilje in namene organizacije, kot jih opredeljujejo zakon in akti Študentske organizacije Slovenije.

Pogoje in način poslovanja ob upoštevanju načel iz prvega odstavka tega člena podrobneje opredeljujejo akti Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik.

Pri poslovanju Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik se smiselno uporabljajo določbe zakona s področja preprečevanja korupcije o protikorupcijski klavzuli, omejitvah poslovanja in nasprotju interesov.

Nadzor nad zakonitostjo in smotrnostjo poslovanja Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik vsaki dve leti z revizijo opravi Računsko sodišče Republike Slovenije. Računsko sodišče podaja tudi mnenje o skladnosti aktov Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik z zakonom, ki ureja javna naročila in o skladnosti predpisanih pogojev in načinov poslovanja z načeli iz prvega odstavka tega člena.«

5. člen

Študentska organizacija Slovenije in njene organizacijske oblike svoje temeljne akte in druge interne akte uskladijo z določbami tega zakona v roku 3 mesecev od njegove uveljavitve.

6. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. Obrazložitev

K 1. členu:

Sledeč prevladujočemu mnenju pravne teorije in ustaljeni sodni praksi 1. člen predlagane spremembe ZSkus ŠOS in njene organizacijske oblike izrecno opredeljuje kot pravne osebe javnega prava in s tem odpravlja dvom o statusni obliki teh organizacij in pripadajočih pravicah in obveznostih.

K 2. členu:

Ta člen definira študentsko predstavniško telo ŠOS in predstavniška telesa organizacijskih oblik ŠOS kot najvišje organe teh organizacij. Predstavniško telo je v obstoječem zakonu omenjeno le posredno, brez kakršnekoli opredelitve njegove vloge, kar je za demokratično organizacijo nevzdržno. Opredeljene so sestave predstavniškega telesa ŠOS ter predstavniških teles organizacijskih oblik ŠOS, določeni pa sta tudi temeljni pristojnosti vsakega predstavniškega telesa – sprejem temeljnega akta organizacije in imenovanje predsednika ter morebitnih drugih članov izvršnega organa (ministre, člane predsedstva ipd.) ter poslovodno osebo oziroma člane poslovodnega organa (primer direktorja ŠOUL).

K 3. členu:

V tem členu so urejena nekatera najpomembnejša vprašanja v zvezi z volitvami v študentska predstavniška telesa in spremljajočo volilno kampanjo, ki do sedaj na zakonski ravni niso bila urejena. Predvidena je izvedba rednih volitev v študentska predstavniška telesa vsaki 2 leti, kar je bila tudi do sedaj praksa v delovanju ŠOS in njenih organizacijskih oblik in izvedba teh volitev v skladu s temeljnimi načeli svobode, neposrednosti in tajnosti volitev. Volilno pravico, tako aktivno kot pasivno, na volitvah v predstavniško telo študentske organizacije univerze imajo vsi študentje te univerze, na volitvah v predstavniško telo študentske organizacije lokalne skupnosti pa vsi študentje s stalnim prebivališčem na območju te lokalne skupnosti.

Opredeljen je čas trajanja volilne kampanje, ki se lahko začne največ 20 dni pred dnevom glasovanja in traja najdlje do dneva glasovanja, na sam dan glasovanja pa velja volilni molk. Opredeljeno je, kdo lahko nastopa kot organizator volilne kampanje. Zaradi zagotavljanja transparentnosti volitev ter preprečevanja prekomernega vpliva različnih ekonomskih in drugih zasebnih interesov na potek volitev in volilne kampanje tuje pravne ali fizične osebe ne smejo nastopati kot organizatorji volilne kampanje. Iz podobnih razlogov pa tudi zaradi varovanja avtonomije študentskega organiziranja kampanje ne smejo organizirati, v njej sodelovati ali jo kakorkoli podpirati univerze, samostojni visokošolski zavodi, politične stranke, državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti in druge osebe javnega prava. Ne glede na to pa so visokošolski zavodi dolžni nevtralnno obveščati študente o poteku volitev (čas, kraj, način glasovanja ipd.), zagotavljati primerne prostore za izvedbo volitev ter omogočati kandidatom in organizatorjem volilnih kampanj, da brez motenja učnega procesa nagovarjajo študente in predstavljajo svoje volilne programe. S tem bo

zagotovljena večja obveščenost študentov o volitvah, omogočeno pa jim bo tudi, da se seznanijo z vsemi kandidati in njihovimi programi ter se na podlagi tega odločijo, komu bodo namenili svoj glas.

Zaradi omejevanja različnih neprimernih vplivov zasebnih, predvsem ekonomskih interesov na študentsko organiziranje, ta člen predvideva tudi omejitve financiranja volilnih kampanj ter bolj transparentno financiranje, ki naj študentom da možnost seznanitve z različnimi interesnimi skupinami, ki stojijo za posameznimi kandidati ali listami kandidatov. Tako bo organizator na poseben račun lahko nakazal sredstva v višini največ polovice povprečne mesečne bruto plače na zaposlenega v RS po podatkih Statističnega urada, če gre za fizično osebo, oziroma v višini največ dveh povprečnih mesečnih bruto plač, če gre za pravno osebo. Prispevke pa bo lahko pridobival le od fizičnih oseb, ki niso registrirane za opravljanje dejavnosti, in sicer v višini največ polovice povprečne mesečne bruto plače na zaposlenega v RS. Po volitvah bo vsak organizator dolžan oddati poročilo o financiranju volilne kampanje, ki bo javno objavljeno na spletni strani organizacije.

K 4. členu:

Ta člen v prvem odstavku ŠOS in njene organizacijske oblike pri poslovanju izrecno zavezuje k spoštovanju določb ZJN-3. Pri javnih naročilih, ki presegajo zakonsko določene mejne vrednosti, morajo ŠOS oziroma njene organizacijske oblike izpeljati enega od zakonsko predvidenih postopkov javnega naročanja, pri naročilih, ki mejne vrednosti ne presegajo, pa se ŠOS in njene organizacijske oblike ravnajo po svojih internih aktih, ki podrobneje opredeljujejo način in pogoje poslovanja. Ti akti morajo tudi za javna naročila nižje vrednosti predpisati ustrezen postopek izvedbe, ki bo sorazmeren predmetu javnega naročanja, a bo vseeno omogočal pregleden način izbire brez nedopustne diskriminacije ali privilegiranja posameznih ponudnikov in ki bo zagotavljal gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev ter uspešno doseganje ciljev delovanja organizacije.

Zaradi zagotavljanja transparentnosti poslovanja in preprečevanja koruptivnih praks tretji odstavek spremenjenega 10. člena ZSkuS predvideva smiselno uporabo nekaterih določb ZIntPK pri poslovanju ŠOS in njenih organizacijskih oblik. Gre za določbe o protikorupcijski klavzuli (14. člen ZIntPK), omejitvah poslovanja (35. in 36. člen ZIntPK) ter o nasprotju interesov (37., 38., 39. in 40. člen ZIntPK). Navedene določbe urejajo:

- ničnost pogodb, pri kateri kdo v imenu ali na račun druge pogodbene stranke, predstavniku ali posredniku organa ali organizacije iz javnega sektorja obljubi, ponudi ali da kakšno nedovoljeno korist za pridobitev posla, sklenitev posla pod ugodnejšimi pogoji, opustitev dolžnega nadzora nad izvajanjem pogodbenih obveznosti ali drugo ravnanje ali opustitev, s katerim je organizaciji povzročena škoda ali je omogočena pridobitev nedovoljene koristi predstavniku organizacije ali drugi pogodbeni stranki oziroma njenemu predstavniku, zastopniku ali posredniku;
- prepoved poslovanja s organizacije s študentskimi funkcionarji dve leti po preteku funkcije in družbami, v katerih so le-ti udeleženi kot poslovodje, zakoniti zastopniki ali so z več kot 5 % udeleženi pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju ali kapitalu – ta prepoved velja tudi za bivše funkcionarje dve leti po preteku funkcije in za družinske člane funkcionarjev;

- dolžnost izogibanja nasprotjem interesov in prepoved zlorabe funkcije za uresničevanje zasebnih interesov;
- pristojnosti KPK v zvezi z izvajanjem teh določb.

Četrty odstavek spremenjenega 10. člena ZSkus uvaja obvezno dvoletno revizijo zakonitosti in smotrnosti poslovanja ŠOS in njenih organizacijskih oblik s strani Računskega sodišča RS, ki ima na predlog ali na lastno pobudo pristojnost tudi podajati mnenja o skladnosti notranjih aktov ŠOS in njenih organizacijskih oblik z ZJN-3 in z načeli gospodarnosti, transparentnosti, zagotavljanja konkurence med ponudniki, sorazmernosti in namenske porabe sredstev.

IV. Besedilo členov, ki se spreminjajo

3. člen

V Študentski organizaciji Slovenije se pravice pridobijo ali prenehajo s pridobitvijo ali izgubo statusa študenta na visokošolskem zavodu v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom. Pravice v Študentski organizaciji Slovenije pridobijo tudi državljani Republike Slovenije, ki imajo status študenta na tujih visokošolskih zavodih.

Študentska organizacija Slovenije je pravna oseba s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata zakon in njen temeljni akt.

Organizacijske oblike povezovanja v Študentski organizaciji Slovenije so študentske organizacije visokošolskih zavodov, študentske organizacije lokalnih skupnosti in interesne oblike povezovanja študentov.

Študentsko organizacijo visokošolskega zavoda sestavljajo vsi študenti posameznega visokošolskega zavoda.

V študentsko organizacijo lokalne skupnosti se združujejo študentje s stalnim bivališčem v lokalni skupnosti, ki izkažejo interes, v skladu s temeljnim aktom Študentske organizacije Slovenije.

Študentska organizacija univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda je pravna oseba.

Študentske organizacije drugih visokošolskih zavodov so lahko pravne osebe s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določajo zakon in temeljni akt Študentske organizacije Slovenije.

4. člen

Študentska organizacija Slovenije ima temeljni akt, s katerim uredi:

- ime in sedež Študentske organizacije Slovenije;
- cilje in načela, po katerih Študentska organizacija Slovenije deluje;
- študentsko predstavniško telo, njegovo sestavo, način volitev in razrešitve njegovih članov ter mandatno dobo;
- predstavniška telesa, ki jih oblikujejo študentske organizacije lokalnih skupnosti in interesne oblike povezovanja študentov;
- organe, njihovo sestavo, način volitev oziroma imenovanja in razrešitve članov organov ter mandatno dobo;
- pravice, dolžnosti in odgovornosti organov in članov organov Študentske organizacije Slovenije;
- način zagotavljanja javnosti dela Študentske organizacije Slovenije in njenih organov;
- način ustanovitve in delovanja organizacije študentov na visokošolskih zavodih ter v lokalnih skupnostih;
- položaj organizacijskih oblik v Študentski organizaciji Slovenije in način njihovega soodločanja pri sprejemanju odločitev študentskega predstavniškega telesa;
- naloge in dejavnosti, ki jih Študentska organizacija Slovenije opravlja in zastopanje v pravnem prometu;

- vire materialnih sredstev in način nadzora nad razpolaganjem s sredstvi;
- druga vprašanja, pomembna za opravljanje dejavnosti in poslovanje Študentske organizacije Slovenije in njenih organizacijskih oblik v skladu z zakonom ter njenimi cilji in načeli.

10. člen

Finančno in materialno poslovanje in razpolaganje s pridobljenimi sredstvi poteka pod pogoji in na način, določen z zakonom in akti Študentske organizacije Slovenije.

Kontrola nad namensko porabo sredstev se opravlja v skladu s posebnimi predpisi.